

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. I. (...), t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., N., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 4 Tp/454/2008 z 26. augusta 2008, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vojenského obvodového súdu Bratislava pri predbežnom prerokovaní obžaloby 15. januára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. I. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. februára 2010 doručená sťažnosť J. I. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava (ďalej len „vojenský obvodový súd“) sp. zn. 4 Tp/454/2008 z 26. augusta 2008 (ďalej len „napadnuté uznesenie vojenského obvodového súdu“), základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom vojenského obvodového súdu pri predbežnom prerokovaní obžaloby 15. januára 2009, keď nevypočul poškodeného a zamietol jeho prepustenie z väzby (ďalej len „napadnutý postup vojenského obvodového súdu“).

Na úvod je potrebné poznamenať, že sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu kópiu napadnutého uznesenia vojenského obvodového súdu, tak ako mu to ukladá § 50 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd si preto nemohol overiť rozpory v sťažnosti týkajúce sa dátumu vydania napadnutého uznesenia vojenského obvodového súdu (26. alebo 27. august 2008). Aj samotná sťažnosť obsahuje niektoré nezrovnalosti a logické nejasnosti.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že na základe napadnutého uznesenia vojenského obvodového súdu bol 28. augusta 2008 vzatý do väzby potom, ako bolo proti nemu vznesené obvinenie zo spáchania viacerých trestných činov. Podľa názoru sťažovateľa je jeho väzba opierajúca sa o § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) „od samého začiatku“ neopodstatnená, pretože nie je dostatočne odôvodnená.

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ cituje zo zborníka z medzinárodnej konferencie uskutočnenej 29. júla 2006 v Omšeni – Ochrana práv osôb, ktorých osobná sloboda bola obmedzená (ktorý aj ku sťažnosti priložil), a poukazuje na paralely v jeho konkrétnej trestnej veci, hlavne na nutnosť odôvodnenia väzby konkrétnymi skutkovými okolnosťami, a nie iba konštatovaním, že ide napr. o závažný trestný čin, za ktorý hrozí vysoký trest, alebo možnosť pokračovania v trestnej činnosti obvineného „bez konkrétne

doložených skutočností“. Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie vojenského obvodového súdu *„nie je ničím podložené, má len konštatačný charakter...“.*

Sťažovateľ taktiež namieta, že jeho väzba je rozpore s čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý *„oprávňuje v prípade osôb pozbavených slobody na skúmanie procedurálnych a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné na to, aby v zmysle dohovoru bolo ich pozbavenie zákonné. To znamená, že príslušný súd nielenže musí preskúmať súlad s procedurálnymi požiadavkami vnútroštátneho práva, ale tiež oprávnenosť podozrenia, na ktorom zatknutie zakladá legitimitu cieľa sledovaného zadržaním a následnou väzbou.“.*

Ďalej sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť pri prerokúvaní ponuky na nahradenie jeho väzby zárukou 15. januára 2009, keď vojenský obvodový súd *„pri predbežnom prejednaní obžaloby... výpoveď poškodených a uznesenie vyšetrovateľa plné nepresností vyhodnotil ako definitívnu a nevyvrátiteľnú pravdu. Zamietol návrh obhajcu na vrátenie spisu prokuratúre a na došetrenie rozporných vecí“.* K porušeniu označených práv malo dôjsť aj tým, že vojenský obvodový súd nevypočul poškodeného, ktorý by sa *„pravdepodobne vyjadril za moje prepustenie a súd túto šancu vedome zmaril“.*

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domnieva, že napadnutým uznesením, ako aj postupom vojenského obvodového súdu došlo k porušeniu jeho označených práv, a preto navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že:

„1. Obvodový vojenský súd v Bratislave uznesením č. 4 Tp/454/2008 porušil základné právo J. I. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Obvodového vojenského súdu č. 4 Tp/454/2008 zo dňa 26. 8. 2008 o vzatí J. I. do väzby sa zrušuje. Prikazuje sa prepustiť menovaného na slobodu po vydaní tohto ústavného nálezu.

3. Obvodový vojenský súd v Bratislave dňa 15. 1. 2009 neposkytol a porušil právo na spravodlivú súdnu ochranu a porušil právo občana podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že nevypočul dňa 15. 1. 2009 poškodeného a tak zamietol prepustenie z väzby.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému súdu Bratislava I... vyplatiť občanovi J. I. finančné zadostučinenie vo výške 7 000 € za trvanie väzby v dĺžke 17 mesiacov Advokátskej kancelárii trovy JUDr. M. K. vyplatiť trovy právneho zastúpenia 1 300 €... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto unesenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ sa v návrhu na rozhodnutie domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením vojenského obvodového súdu a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom vojenského obvodového súdu.

1. Pokiaľ ide o námietku porušenia označeného základného práva sťažovateľa napadnutým uznesením vojenského obvodového, ústavný súd už v rámci svojej judikatúry

vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu [čl. 127 ods. 1 ústavy „... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“] je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 189 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie možno napadnúť pre

- a) nesprávnosť niektorého jeho výroku,
- b) zrejmý rozpor výroku s odôvodnením, alebo
- c) porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mohol domôcť ochrany svojich práv podaním sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vojenského obvodového súdu (ktorý konal a rozhodoval do 31. marca 2009 ako súd prvého stupňa), o ktorej bol oprávnený a povinný rozhodnúť vyšší vojenský súd (ktorý konal a rozhodoval do 31. marca 2009 ako súd druhého stupňa vo veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni vojenské obvodové súdy). Ústavný súd nemôže preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa, proti ktorému bolo možné podať sťažnosť.

Preto ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných

a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

K prípadnej náprave zásahu orgánu verejnej moci do základných práv alebo slobôd sťažovateľa nemôže vzhľadom na spomenutý princíp subsidiarity dôjsť tak, že by z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a z preskúmania ústavným súdom bolo vynechané rozhodnutie o riadnom procesnom opravnom prostriedku, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Keďže pred právomocou ústavného súdu tu existoval iný súd (vyšší vojenský súd), ktorý bol v prvom rade povinný zabezpečiť ochranu sťažovateľovým právam, ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 74/07).

2. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti (napr. I. ÚS 22/02, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 246/06, III. ÚS 187/06, III. ÚS 143/07).

Na základe uvedeného a s prihliadnutím na dátum, keď bol sťažovateľ vzatý do väzby (28. august 2008), resp. keď sa uskutočnilo predbežné prerokovanie obžaloby (15. január 2009), ako aj so zreteľom na deň doručenia sťažnosti ústavnému súdu (15. február 2010), považoval ústavný súd za dostatočne preukázané podanie sťažnosti evidentne po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr.

III. ÚS 301/04, III. ÚS 156/06, III. ÚS 187/06, III. ÚS 142/07). Keďže zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosť odmietol aj ako podanú oneskorene.

Sťažovateľ (v konaní pred ústavným súdom právne zastúpený advokátom) v odôvodnení sťažnosti namietal aj porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Uvedené sa však nepremietlo do petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný. Z tohto dôvodu ústavný súd považoval námietku porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru iba za súčasť argumentácie sťažovateľa.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2010